

Sygn. akt III AUa 282/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górską
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2013 r. w Szczecinie

sprawy H. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 10 stycznia 2013 r. sygn. akt VII U 600/11

oddala apelację.

SSO del. Beata Górską SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Barbara Białecka

Sygn. akt III AUa 282/13

UZASADNIENIE

Decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w S. z dnia 9 marca 2011 r., nr (...), (...) stwierdzono ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego H. S. od 20 października 2010 r. do 27 grudnia 2010 r. oraz od 1 lutego 2011 r., a także ubezpieczenia emerytalno – rentowego H. S. od 20 października 2010 r. do 27 grudnia 2010 r. oraz od 1 lutego 2011 r. oraz ustanie obowiązku opłacania składek za ww. osobę od wymienionych dni. Ustalono także, że należne składki za H. S. wynoszą 27,00 zł (ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie) oraz 53,00 zł (ubezpieczenie emerytalno – rentowe).

W odwołaniu, wniesionym 12 kwietnia 2011 r., H. S. wskazał, że wyrokiem z 30 listopada 2007 r. został przywrócony do ubezpieczenia społecznego rolników. KRUS sfalszował decyzje z 29 października 2004 r. stwierdzając, że nie dostarczył zaświadczenia o formie i podatku za rok 2003 z Urzędu Skarbowego. Zaświadczenie wysłał 18 września

2004 r., a podstawa do ustalenia podatku na karcie podatkowej była i jest co roku ustalana na podstawie załącznika nr (...) do obwieszczenia Ministra Finansów z 25 listopada 2010 r. Decyzja z 11 czerwca 2007 r. jest prawomocna, a wyrok w sprawie sfalszowanych decyzji zapadł 30 listopada 2007 r. Od 2008 r. KRUS stwierdza przerwę o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników, a sprawa została wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 18 marca 2010 r. skierowana do KRUS celem ponownego rozpoznania. Okres 3 lat ciągłego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników obowiązuje osoby, które nabyły ziemię po 2 maja 2004 r. i zakazuje przez 3 lata rozpoczęcie działalności pozarolniczej. Dalej ubezpieczony podał, że składki opłaca terminowo, a to KRUS mataczy składkami, czego dowodem jest pismo (...) i pismo (...)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości. Po opisanu kolejnych decyzji organu rentowego, KRUS podkreśliła, że ubezpieczony nie podlega ubezpieczeniu rolniczemu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez okres 3 lat poprzedzających rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej. Aktualny okres nieprzerwanego ubezpieczenia w KRUS obejmuje czas od 30 lipca 2010 r., zaś wznowienie prowadzenia działalności gospodarczej datuje się na 20 października 2010 r.

Decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału Regionalnego w S. z dnia 21 października 2011 r., nr (...), (...) stwierdzono ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego H. S. od 11 października 2011 r., a także ubezpieczenia emerytalno – rentowego H. S. od 11 października 2011 r. oraz ustanie obowiązku opłacania składek za ww. osobę od wymienionego dnia. Ustalono także, że należne składki za H. S. wynoszą 14,00 zł (ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie) oraz 24,00 zł (ubezpieczenie emerytalno – rentowe).

Odwołaniem z 25 listopada 2011 r. H. S. wniósł o uchylenie decyzji o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników, powielając argumentację zawartą w odwołaniu z dnia 12 kwietnia 2011 r. Dodatkowo podniósł, że przerwy w ubezpieczeniu społecznym rolników są sfalszowane, co potwierdza układ ratalny i prawomocny wyrok z 30 listopada 2007 r. Wniósł o uznanie ciągłości ubezpieczenia społecznego rolników od 1983 r. do 2011 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z 6 lutego 2012 r. połączono ww. sprawy do wspólnego rozpoznania i wyrokowania.

Wyrokiem z dnia 10 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił odwołania H. S., ustalając, że ubezpieczony prowadził gospodarstwo rolne od 1984 r., kiedy to wraz z żoną nabył w drodze darowizny od G. i S. B. własność gospodarstwa rolnego położonego w miejscowości D., gmina G., o powierzchni 9,33 ha. Gospodarstwo ubezpieczonego, po jego rozstaniu z żoną, jest prowadzone przez M. S.. Nie uczestniczy on w jego prowadzeniu od 1994 r., tj. od czasu jego zajęcia na poczet alimentów. Małżonkowie nie podzielili majątku, a jego większa część leży odłogiem.

Od 1 marca 1996 r. ubezpieczony prowadzi działalność gospodarczą – krawiectwo. Działalność tą wykonuje okresowo w zakładzie w K., w którym zwykle także mieszka.

Decyzją z 29 października 2004 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w S. stwierdził ustanie wobec H. S. ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego oraz emerytalno – rentowego rolników od dnia 1 października 2004 r. W uzasadnieniu podano, że ubezpieczony nie udokumentował formy prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej oraz wysokości należnego podatku za 2003 r. w terminie do 30 września 2004 r. Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 30 listopada 2007 r. zmienioną decyzję organu rentowego z dnia 1 października 2004 r. stwierdzając, że H. S. nadal podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników.

H. S. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 kwietnia 2006 r. do 30 czerwca 2007 r. Decyzją organu rentowego z dnia 11 czerwca 2007 r. stwierdzono ustanie wobec H. S. ubezpieczenia społecznego rolników od 1

lipca 2007 r. Wnioskodawca nie odwoływał się od tej decyzji. Oświadczeniem złożonym w organie rentowym w dniu 4 lutego 2008 r. H. S. poinformował Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówkę Terenową w G. o wstrzymaniu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 1 lutego 2008 roku. Decyzją z 11 lutego 2008 r. organ rentowy objął ubezpieczonego ubezpieczeniem społecznym rolników od 1 lutego 2008 r. Pismem z dnia 25 czerwca 2008 r. H. S. złożył w organie rentowym oświadczenie o wznowieniu prowadzenia działalności gospodarczej z dniem 3 czerwca 2008 r. Decyzją Prezesa KRUS z 27 czerwca 2008 r. stwierdzono ustanie wobec zainteresowanego ubezpieczenia społecznego rolników od 1 lipca 2008 r. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 21 listopada 2008 r. odwołanie H. S. od decyzji KRUS z dnia 27 czerwca 2008 r. oddalono. Na skutek apelacji ubezpieczonego Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie III AUa 119/09 oddalił apelację H. S., a następnie postanowieniem z dnia 29 grudnia 2009 r. (III WSC U 45/09) odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy.

W dniu 1 sierpnia 2008 r. H. S. przedłożył organowi rentowemu kolejne oświadczenie, z treści którego wynikało, iż z dniem 1 sierpnia 2008 r. zawiesił prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Decyzją z 12 sierpnia 2008 roku objęto zainteresowanego ubezpieczeniem rolniczym od 1 sierpnia 2008 r. W dniu 29 grudnia 2008 r. do KRUS w G. wpłynęły dokumenty, z których wynikało, że H. S. ponownie zawiesił działalność gospodarczą na okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 stycznia 2009 r. W konsekwencji przeprowadzonego w sprawie postępowania wyjaśniającego organ ubezpieczeniowy decyzją z 29 stycznia 2009 r. stwierdził ustanie wobec skarżącego ubezpieczenia społecznego rolników od 1 października 2008 r. Od 1 stycznia 2009 r. H. S. zawiesił prowadzenie działalności gospodarczej. Decyzją z 29 stycznia 2009 r. objął H. S. ubezpieczeniem społecznym rolników od 1 stycznia 2009 r.

z uwagi na zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej. Decyzją wydaną tego samego dnia organ rentowy ustalił należność z tytułu składek na łączną kwotę 269 zł. 10 marca 2009 r. ubezpieczony odwołał się od decyzji z 29 stycznia 2009 r. Wobec wznowienia prowadzenia działalności gospodarczej od 1 lutego 2009 r., decyzją z dnia 18 lutego 2009 r. Prezes KRUS stwierdził ustanie w stosunku do niego ubezpieczenia społecznego rolników od 1 kwietnia 2009 r. Decyzją z 20 lutego 2009 r. Prezes KRUS stwierdził istnienie nadpłaty oraz wskazał, że zostanie ona zwrócona ubezpieczonemu w ciągu 30 dni od daty wydania decyzji. Od decyzji z 18 lutego 2009 r., wyłączającej H. S. z ubezpieczenia począwszy od 1 kwietnia 2009 r., wnioskodawca także złożył odwołanie.

W związku z uzyskaną 19 maja 2009 r. informacją, że H. S. od 25 maja 2009 r. zamierza wznowić działalność gospodarczą, organ rentowy decyzją z dnia 17 lipca 2009 r. wyłączył go z ubezpieczenia od dnia 1 lipca 2009 r. H. S. skorzystał z możliwości odwołania od ww. decyzji. Decyzją z 9 września 2009 r. KRUS objął wnioskodawcę ubezpieczeniem rolniczym od 1 sierpnia 2009 r., gdyż z dniem 1 sierpnia 2009 r. zaprzestał on okresowo prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, o czym poinformował Urząd Skarbowy w K.. Decyzją z 9 września 2009 r. H. S. został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników od 1 października 2009 r., gdyż z dniem 11 sierpnia 2009 r. wznowił pozarolniczą działalność gospodarczą. Odwołanie od tej decyzji złożył ubezpieczony. 2 października 2009 r. wpłynęły do Urzędu Miejskiego w K. dokumenty, z których wynikało, że H. S. ponownie dokonał zawieszenia prowadzonej działalności gospodarczej od 1 października 2009 r. Organ rentowy decyzją z 27 października 2009 r. objął wnioskodawcę ubezpieczeniem z mocy ustawy od 1 października 2009 r.

Zaświadczenie Urzędu Miejskiego w K. z dnia 19 października 2009 r. potwierdzało, że od 15 października 2009 r. H. S. wznowił prowadzenie działalności gospodarczej. Skutkowało to wydaniem decyzji w dniu 27 października 2009 roku o wyłączeniu ubezpieczonego z ubezpieczenia rolniczego od 15 października 2009 r. H. S. wniósł odwołanie do sądu.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 5 listopada 2009 r. oddalono odwołanie H. S. od decyzji KRUS z 29 stycznia 2009 r., z 29 stycznia 2009 r., decyzji z 18 lutego 2009 r. oraz z 20 lutego 2009 r. Odwołanie od pisma z 18 lutego 2009 r. odrzucono. Na skutek wniesionej 18 grudnia 2009 r. apelacji ubezpieczonego, Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i (...) wyrokiem z 18 marca 2010 r. uchylił zaskarżony wyrok I instancji oraz poprzedzające go decyzje organu rentowego i przekazał sprawę KRUS celem ponownego rozpoznania.

Z dniem 22 marca 2010 r. H. S. wznowił prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Decyzją organu rentowego z 26 marca 2010 r. stwierdzono ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wobec skarżącego od 22 marca

2010 r., w uzasadnieniu wskazując, że nie spełnia on przesłanek od dalszego podlegania ubezpieczeniu rolniczemu. H. S. odwołał się od decyzji organu. Decyzją KRUS z dnia 26 maja 2010 r. objęto H. S. ubezpieczeniem społecznym rolników z mocy ustawy w okresach od 1 października 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. oraz od 1 kwietnia 2009 roku do 30 kwietnia 2009 roku. Decyzją z 28 maja 2010 r. KRUS objął wnioskodawcę ubezpieczeniem rolniczym od 29 kwietnia 2010 r. ze względu na zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej. Wnioskodawca skorzystał z prawa odwołania się od decyzji. Decyzją KRUS z 30 czerwca 2010 r. KRUS stwierdziła ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wobec H. S. od 24 maja 2010 r. Odwołanie od tej decyzji złożył wnioskodawca.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z 5 października 2010 r. oddalono odwołania H. S. od decyzji KRUS z 17 lipca 2009 r., 9 września 2009 roku, 27 października 2009 r., 26 marca 2010 r., 28 maja 2010 r. oraz 30 czerwca 2010 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację powoda z dnia 17 listopada 2010 r. wyrokiem wydanym 8 lutego 2011 r. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 maja 2011 r. odrzucono skargę kasacyjną H. S. wniesioną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 8 lutego 2011 r.

W związku z uzyskanymi 28 października 2010 r. dokumentami potwierdzającymi wznowienie prowadzenia działalności gospodarczej przez H. S. od 20 października 2010 r. oraz jej zawieszenie od 28 grudnia 2010 r., a następnie uzyskanie w dniu 11 lutego 2011 r. dokumentów świadczących o wznowieniu działalności gospodarczej od 1 lutego 2011 r., decyzją Prezesa KRUS z 9 marca 2011 r. wyłączono H. S. z ubezpieczenia rolniczego w okresach od 20 listopada 2010 r. do 27 grudnia 2010 r. oraz od 1 lutego 2011 r.

Od 4 lipca 2011 r. H. S. jest objęty z mocy ustawy ubezpieczeniem emerytalno-rentowym, wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim jako rolnik.

W dniu 28 czerwca 2011 r. organ rentowy stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 1 czerwca 2011 r. oraz ustanie obowiązku opłacania składek za ww. osobę od tego dnia, zaś decyzją z 29 czerwca 2011 r. stwierdził nadpłatę z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wysokości 115 zł. Na skutek odwołania H. S. od decyzji KRUS z 28 czerwca 2011 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z 4 stycznia 2012 r. oddalił odwołanie H. S.. Wyroku tego ubezpieczony nie zaskarżył. W dniu 14 października 2011 r. do KRUS dostarczony został wniosek EIDG-1 zawierający informację o wznowieniu przez H. S. prowadzenia działalności gospodarczej od 11 października 2011 r.

Na podstawie tej informacji KRUS wydał decyzję z 21 października 2011 r.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego sprawy, przywołując treść art. 5, 7 ust. 1 – 2, 8 i art. 16 ust. 1 pkt 1 – 2, a także 17 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że odwołanie ubezpieczonego nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy, wskazując na szereg bezspornych ustaleń w sprawie podkreślił, iż ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników opiera się na zasadzie wykluczenia podlegania temu ubezpieczeniu w czasie podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu, zdefiniowanemu w art. 6 pkt 12 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jako ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne określone w odrębnych przepisach (art. 7 ust. 1 in fine oraz art. 16 ust. 3 ustawy). Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), osoby prowadzące działalność gospodarczą podlegają z tego tytułu obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu. Zgodnie natomiast z art. 8 ust. 6 ustawy za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się m.in. osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Zgodnie z art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. W ocenie Sądu właściwa wykładnia cytowanych przepisów prowadzi do wniosku, że podleganie ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu „wyprzedza” ubezpieczenie rolnicze. Jest to oczywiste, jeśli zważyć na fakt, że władza publiczna partycypuje w przeważającej mierze w kosztach tego preferencyjnego (z racji wymiaru składek) systemu. Dlatego też - jak podkreślił Trybunał

Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 marca 2006 r., P 8/05 (OTK-A 2006 nr 3, poz. 28) - system ubezpieczenia społecznego rolników ma na celu zapewnienie tego ubezpieczenia jednoznacznie określonej grupie społecznej, dla której praca w gospodarstwie rolnym stanowi podstawowe źródło utrzymania.

Dalej Sąd meriti podał, że zasada pierwszeństwa podlegania przez rolnika innemu niż rolniczy tytuł ubezpieczeniu społecznemu doznała wyłomu przez dodanie ustawą z dnia 12 września 1996 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. Nr 124, poz. 585 ze zm.) do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, z dniem 1 stycznia 1997 roku art. 5a stanowiącego, że rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy, nieprzerwanie przez co najmniej jeden rok, podejmował pozarolniczą działalność gospodarczą, nie będąc pracownikiem i nie pozostając w stosunku służbowym, podlegał nadal temu ubezpieczeniu. Mógł on jednak złożyć Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych lub Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oświadczenie, że chce podlegać ubezpieczeniu społecznemu z racji prowadzonej działalności gospodarczej. Cytowany przepis dawał zatem rolnikowi prawo do kontynuowania powstałego przed podjęciem działalności gospodarczej rolniczego ubezpieczenia społecznego, o ile spełniał w tym zakresie warunki określone w odrębnych przepisach. Z unormowania tego nie wynikała przy tym reguła pierwszeństwa podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu w przypadku jego zbiegu z innym tytułem ubezpieczenia społecznego, a jedynie możliwość dokonania przez zainteresowanego wyboru systemu ubezpieczenia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2006 roku, I UK 172/05, OSNP 2007 nr 3-4, poz. 52). Wybór ten dotyczył tylko sytuacji, gdy dana osoba spełniała jednocześnie przesłanki objęcia rolniczym ubezpieczeniem społecznym i ubezpieczeniem społecznym z racji prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, a można go było dokonać wyłącznie w momencie podejmowania tej ostatniej działalności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2006 roku, III UK 46/06, OSNP 2007 nr 15-16, poz. 233) i to pod warunkiem uprzedniego (a więc bezpośrednio przed podjęciem pozarolniczej działalności gospodarczej), trwającego nieprzerwanie przynajmniej jeden rok podlegania z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie, liczonego od dnia objęcia tym ubezpieczeniem (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2000 roku, II UKN 618/99, OSNAPiUS 2002 nr 1, poz. 27 i z dnia 17 listopada 2000 roku, II UKN 54/00, OSNAPiUS 2002 nr 12, poz. 290 i z dnia 7 kwietnia 2006 roku, I UK 223/05, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 109).

Sąd Okręgowy wspominał również, że 2 maja 2004 r. weszła w życie ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 91, poz. 873). Aktem tym nadano nowe brzmienie art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przede wszystkim wydłużono okres nieprzerwanego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników uprawniający osobę podejmującą pozarolniczą działalność gospodarczą do wyboru systemu ubezpieczenia społecznego i uzależniono możliwość tego wyboru od formy opodatkowania wspomnianej pozarolniczej działalności gospodarczej. Sąd Okręgowy przywołał treść art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a następnie stwierdził, że stosownie do ust. 5 tego artykułu, do dnia 14 lutego każdego roku rolnik lub domownik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracujący przy prowadzeniu tej działalności, podlegający ubezpieczeniu, zobowiązany był po rozliczeniu roku podatkowego złożyć w Kasie zaświadczenie właściwego organu podatkowego o wysokości należnego podatku za miniony rok. W świetle ust. 7 zmienionego art. 5a niezachowanie terminu, o którym mowa w ust. 5, o ile nadal prowadzona była pozarolniczą działalność gospodarczą, było równoznaczne z zaistnieniem okoliczności powodujących ustanie ubezpieczenia z końcem kwartału, w którym rolnik lub domownik zobowiązany był złożyć wspomniane zaświadczenie. Rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

1) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;

- 2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;
- 3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2.528 zł.

Sąd meriti zacytował art. 5a ustęp 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2008r., nr 50, poz. 291 ze zm.) oraz art. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 roku, nr 205, poz. 1585 ze zm.) i stwierdził, że podstawowym warunkiem kontynuowania społecznego ubezpieczenia rolniczego przez osobę, która podlegając temu ubezpieczeniu podejmuje prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, jest pozostawanie przez nią ubezpieczeniu społecznemu rolników nieprzerwanie przez okres co najmniej 3 lat. H. S. nie spełnia warunku nieprzerwanego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez okres co najmniej trzech lat przed rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej (wznowieniem jej prowadzenia). W świetle prawomocnych wyroków Sądu Okręgowego w Szczecinie z 8 października 2010 r. oraz Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 8 lutego 2011 r., ostatnia przerwa w podleganiu społecznemu ubezpieczeniu rolniczemu H. S. wystąpiła w okresie od 24 maja 2010 r. do 29 lipca 2010 r. (oddalone odwołanie wnioskodawcy od decyzji KRUS z 30 czerwca 2010 r.). Sama ta okoliczność wyklucza – w odniesieniu do okresów od 20 października 2010 r. do 27 grudnia 2010 r. oraz okresu od 1 lutego 2011 r. – możliwość kontynuowania ubezpieczenia rolniczego przez wnioskodawcę w świetle przepisu art. 5a ww. ustawy.

Powyższe rozważania mają jednak drugorzędne znaczenie w świetle podanej przez H. S. informacji, że nie prowadzi on od 1994 r. żadnej działalności rolniczej oraz niespornego, a ujawnionego w postępowaniu w sprawie VII U 1615/09 faktu, że gospodarstwo rolne należące do wnioskodawcy zostało zajęte na poczet zaległych alimentów dla dzieci.

Wymogiem uznania danej osoby za rolnika jest posiadanie przez nią gospodarstwa rolnego oraz prowadzenie lub też stała praca w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub w dziale specjalnym (podobnie rzecz ma się z domownikiem rolnika, którym H. S. być nie może z racji niezamieszkiwania ani we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem ani na terenie gospodarstwa rolnego, czy w jego pobliżu). Innymi słowy, rolnikiem jest osoba prowadząca osobiście i na własny rachunek działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym.

H. S. jak sam przyznaje, od 1994 roku nie prowadzi działalności rolniczej, a nadto od tego też czasu nie posiada gospodarstwa rolnego (zostało ono zajęte na poczet niezapłaconych alimentów, którą to okoliczność ubezpieczony ujawnił w postępowaniu w sprawie VII U 1615/09) i nie jest władny podejmować w odniesieniu do tego gospodarstwa decyzji o jego uprawie bądź też pozostawieniu jako ugoru.

Wspomniany wyżej brak posiadania stanowi zasadniczą i pierwotną przyczynę, dla której nie można uznać H. S. za rolnika, a tym samym wykluczone jest podleganie przez niego rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu. Opisany w pierwszej części uzasadnienia wybór pomiędzy ubezpieczeniem społecznym a ubezpieczeniem społecznym rolników dotyczył bowiem jedynie osób, które spełniają warunki do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników (w dalszym ciągu są rolnikami). H. S. już w 1994 roku przestał spełniać warunki uznania go za rolnika, jako że przestał być posiadaczem gospodarstwa rolnego.

Mimo, że w dalszym ciągu H. S. jest właścicielem przedmiotowego gospodarstwa rolnego, w świetle mającego zastosowanie w niniejszym postępowaniu art. 336 k.c., nie spełnia on wymogów posiadacza tego gospodarstwa. Zostało ono bowiem wyjęte spod jego władania – nie może on podejmować decyzji co do sposobu jego prowadzenia i użytkowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28.01.2009r., I UK 202/08, publ. OSNP 2010/15-16/200).

Jako nie-posiadacz gospodarstwa rolnego i nie-domownik rolnika H. S. podlega wyłączeniu z ubezpieczenia społecznego rolników. Decyzja organu rentowego jedynie potwierdza ubezpieczenie, które nie zależy od samej woli, czy przekonania zainteresowanego ubezpieczonego, jak i organu rentowego. Dla istnienia tego ubezpieczenia istotne jest tylko spełnienie wszystkich warunków określonych prawem. Wydanie decyzji, a nawet orzeczenia sądowego w odniesieniu do danego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu nie wyklucza wydania kolejnej decyzji dla ustalenia prawidłowej sytuacji prawnej. Sądu orzekającego w niniejszym postępowaniu nie wiążą zatem wcześniejsze niezaskarżone przez wnioskodawcę decyzje o objęciu o ubezpieczeniem społecznym rolników ani też wyroki sądów stwierdzające objęcie H. S. ubezpieczeniem społecznym rolników w poszczególnych okresach. Mimo, iż nie mają one wpływu na orzeczenie wydane w niniejszej sprawie, a Sąd Okręgowy w Szczecinie dostrzega ich wadliwość, nie mogą one zostać obecnie zmienione.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy w Szczecinie na mocy art. 477¹⁴ §1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się H. S.. W apelacji podał, że w dotychczas prowadzonych sprawach Sąd nie dał mu się wypowiedzieć co do fałszywych dowodów o ustaniu ubezpieczeniu społecznym rolników. Po każdym wyroku stwierdzającym ustanie ubezpieczenia społecznego rolników, ubezpieczony zawieszał działalność pozarolniczą i z dniem zawieszenia był obejmowany ubezpieczeniem rolniczym. Zdaniem apelującego kierownik B. O. świadomie ukrywa fakty że ugor 100% ziemi, brak produkcji rolnej, nie przebywanie w gospodarstwie itd.

Dalej H. S. podniósł, że w D. gm. G. nie tylko w jego gospodarstwie jest 100 % ugoru, w D. jego sąsiadem jest G. P. i w jego gospodarstwie jest również 100 % ugoru ziemi i brak produkcji rolnej, a za ten ugor pobiera dopłaty unijne i to prawo obowiązuje od 2004r.

Co do decyzji z dnia 11 czerwca 2007 r. , to ubezpieczony wskazał, że po pierwsze jej nie otrzymał, po drugie ta i wcześniejsze decyzje, były oparte o decyzje z dnia 29 października 2004r. Została uchylona dnia 30 listopada 2007r., a w wyroku o sygn. akt VII U 2937/05 nie ma wymienionej żadnej decyzji. Sędziowie w Szczecinie ukrywają fakt że wcześniej KRUS podawał decyzje prawomocną z dnia 11 czerwca 2006r. Poświadczą to pismo i dowód wpłaty za okres 4kw. 2004r. - 2kw. 2006r., wyrok VII U 2937/05 nie wymienia żadnego okresu. Zgodnie z wyrokiem prawomocnym KRUS świadomie fałszuje akta, wszystkie decyzje i ta z dnia 11 czerwca 2007r. była oparta o umorzoną decyzję z dnia 29 października 2004r. Na wszystkich sprawach okazuje pisma z KRUS, że jest objęty ubezpieczeniem społecznym rolników. Ten fakt ukrywany jest przez sędziów, pięć spraw i KRUS nie wydaje mu dokumentów, żeby mógł się zapisać jako bezrobotny. Żadnego pisma i decyzji KRUS nie ma , nawet mając wyroki cztery , zamiast wydać dokument jak wyroki stwierdzają, to KRUS obejmuje ubezpieczeniem rolniczym. Wysokość podatku jest uregulowana podstawą prawną, są trzy formy opodatkowania, w żadnej z pięciu spraw, żaden sędzia nie zainteresował się, jaką formą podatku ubezpieczony opodatkowany.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja H. S. okazała się nieuzasadniona.

Sąd Apelacyjny nie dopatrył się wadliwości postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Sąd Okręgowy oceniając zgromadzony materiał dowodowy i rozstrzygając w sprawie działał w zgodzie art. 233 § 1 k.p.c., bowiem ustalił wszystkie istotne okoliczności sprawy, dokonał wyczerpującej oceny całości dowodów, w graniach zasad logiki formalnej i doświadczenia życiowego. Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należycie umotywowaną ocenę prawną sporu Sąd Odwoławczy przyjmuje za własną, w pełni podzielając wywoływane w rzetelnym i szczegółowym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z tego też względu Sąd Apelacyjny nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytoczenia zawartych w nim argumentów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, lex nr 585720 i z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, lex nr 558303).

Apelacja ubezpieczonego ma charakter wysoce polemiczny, zaś analiza argumentacji H. S. wskazuje, że nie podważa on de facto ustaleń Sądu meriti, a jedynie wyprowadza na ich podstawie zupełnie odmienne wnioski co do objęcia go ubezpieczeniem społecznym rolników. Wobec powyższego należy wskazać, że w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego to właśnie treść zaskarżonych decyzji wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (patrz m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 17 stycznia 2013 r., sygn. akt III AUa 1194/12, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 października 2012 r., sygn. akt III AUz 98/12).

W analizowanej sprawie przedmiotem rozważań były dwie decyzje Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału Regionalnego w S. z dnia 9 marca 2011 r. oraz z 21 października 2011 r., w których stwierdzono ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego H. S. od 20 października 2010 r. do 27 grudnia 2010 r., od 1 lutego 2011 r. oraz od 11 października 2011 r., a także ubezpieczenia emerytalno – rentowego H. S. od 20 października 2010 r. do 27 grudnia 2010 r. oraz od 1 lutego 2011 r. oraz od 11 października 2011 r., jak również ustanie obowiązku opłacania składek za ww. osobę od wymienionych dni.

Dodać należy, że uprawomocnienie się wcześniejszych decyzji, mocą których ubezpieczonego objęto ubezpieczeniem społecznym rolników nie jest wiążące w tej sprawie, a ustalenia poczynione przez organ rentowy nie wiążą sądu. Należy podkreślić, że ubezpieczeniu społecznemu (nie tylko rolników), podlega się z mocy ustawy w określonej sytuacji i wówczas decyzja organu rentowego nie kreuje a jedynie potwierdza ubezpieczenie. Ubezpieczenie społeczne nie zależy więc od samej woli, czy przekonania zainteresowanego ubezpieczeniem, jak i organu rentowego. Bez znaczenia są więc tu podnoszone przez H. S. okoliczności takie jak odmowa wystawiania zaświadczeń o podleganiu ubezpieczeniu, płacone przez niego podatki, czy w końcu wydawane przez organ rentowy, wcześniejsze decyzje, dotyczące innych niż obecnie badany okres. W systemie ubezpieczeń społecznych chodzi bowiem o to aby podleganie tym ubezpieczeniom było zgodne z prawem, stąd weryfikacja nieprawidłowych decyzji "winna działać w obie strony", zatem nie tylko na korzyść ubezpieczonych.

Oczywiście niezasadne są też uogólnienia prezentowane przez ubezpieczonego, a odnoszące się do „rolników w naszym kraju”, czy też wymienionego przez apelującego z imienia i nazwiska jego sąsiada. Organ rentowy, a następnie sąd są bowiem związani – jak już o tym była mowa we wcześniejszych rozważaniach – nie tylko zakresem przedmiotowym wydanych i zaskarżonych decyzji, ale także co do podmiotu (ubezpieczonego), w sprawie którego została ona wydana.

Odnosząc się do meritum sprawy należy wskazać, że warunkiem wyjściowym ubezpieczenia społecznego rolników jest własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego. Jednak nie jest on wystarczający, gdyż ubezpieczenie społeczne rolników wynika nie z samego posiadania gospodarstwa rolnego ale z prowadzenia w nim osobiście działalności rolniczej. Nie zawsze bowiem - czego najlepszym przykładem jest sytuacja ubezpieczonego - ten kto jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego prowadzi działalność rolniczą. Ustawodawca ustanowił co prawda domniemanie, że właściciel gruntów zaliczonych do użytków rolnych lub dzierżawca takich gruntów, prowadzi działalność rolniczą na tych gruntach, a jeżeli własność lub dzierżawa przysługuje kilku osobom, to każda z tych osób uczestniczy w prowadzeniu działalności rolniczej. Domniemanie to jedynie potwierdza, że podstawą ubezpieczenia społecznego rolników jest prowadzenie działalności rolniczej, gdyż inaczej nie byłoby konieczne. Nie można nie zauważyć, że rozwiązanie oparte na takim domniemaniu, nie zawsze daje prawidłowe skutki, skoro rolniczy organ rentowy choćby tylko funkcjonalnie nie zawsze może sprawdzić czy działalność rolnicza jest prowadzona, z drugiej strony ustawa (prawodawca) tego od niego wyraźnie nie wymaga. Z kolei sam zainteresowany ubezpieczeniem, z różnych przyczyn, może nie ujawniać braku działalności rolniczej. Inaczej ujmując w obaleniu takiego domniemania nie chodziłoby też tylko o stwierdzenie, że w gospodarstwie nie prowadzi się żadnej działalności rolniczej, ale również że współwłaściciel nie jest rolnikiem, bo nie prowadzi bądź nie uczestniczy we wspólnym prowadzeniu działalności rolniczej.

Wyjaśniająco, wobec treści apelacji należy jeszcze wskazać, że rolnikiem w rozumieniu ustawy (definicja - art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników - Dz.U. z 2008 r., nr 50, poz. 291 ze zm., zwanej w dalszych rozważaniach ustawą) jest ten, kto zamieszkuje i prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej

Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jego posiadaniu gospodarstwie rolnym. Działalność rolnicza to działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej (art. 6 pkt 3 ustawy). Wykładnia i stosowanie tych przepisów są nieprawidłowe, gdy nie uwzględniają łącznie wszystkich wymienionych warunków. Koniunkcja przesłanek zamieszkiwania i prowadzenia działalności osobiście wskazuje na trwałe (stałe z natury działalności) prowadzenie działalności rolniczej w kraju. Uprawnione jest więc stwierdzenie, że chodzi tu o centrum życiowe rolnika, czyli o jego faktyczne przebywanie w miejscu położenia gospodarstwa z zamiarem prowadzenia działalności rolniczej. Nie wyklucza to oczywiście wyjazdów rolnika, jednak pod warunkiem, że nie łączą się z zaprzestaniem prowadzenia działalności rolniczej. Nie jest więc działalnością rolniczą sytuacja odwrotna, to jest stałe przebywanie w innej miejscowości, oddalonej od miejsca położenia gospodarstwa i sporadyczne (okazjonalne) przyjazdy. Po wtóre warunek prowadzenia działalności rolniczej "osobiście" oznacza, że nawet w sytuacji małżonków, którzy nabyli gospodarstwo rolne wspólnie, każdy z nich w taki sposób, czyli indywidualnie winien prowadzić działalność rolniczą. Inaczej ujmując, nie jest możliwe zastępowanie pracy w gospodarstwie rolnym, jako warunku podlegania ubezpieczeniu, pracą w nim drugiego małżonka.

Na tle powyższych zasad, ustalenia Sądu meriti, poczynione w sprawie, a w zasadzie nie kwestionowane przez ubezpieczonego, nie dają podstaw aby można mówić, iż H. S. w spornym okresie był rolnikiem. W konsekwencji, że istniały podstawy do objęcia go ubezpieczeniem społecznym rolników. Ocena początku podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników H. S., wbrew jego własnemu przekonaniu, nie ma przy tym w obecnej sprawie zasadniczego znaczenia. Sąd meriti nie miał bowiem wątpliwości, że H. S. w 1984 r. nabył gospodarstwo rolne, ta okoliczność ma dla sprawy jednak mniejsze znaczenie, niż fakt, że w 1994 r., po rozstaniu z żoną ubezpieczony nie uczestniczył już w jego prowadzeniu. Samo gospodarstwo zostało zajęte na poczet alimentów, a jego większa część leży odłogiem, co przyznał ubezpieczony również w złożonej apelacji.

Należy pokreślić, że statusu rolnika nie nabywa się raz w życiu na cały czas trwania kariery zawodowej. Stąd po tej dacie organ rentowy, a następnie sąd zobligowane były do zbadania, czy w okresie, którego dotyczą zaskarżone decyzje H. S. spełniał warunki do objęcia go ubezpieczeniem społecznym rolników, w tym, czy w tym konkretnym, analizowanym czasie był on rolnikiem. Wskazanie więc nabycie gospodarstwa w 1984 r. nie wyjaśnia podstawy ubezpieczenia, gdy ubezpieczony sam na rozprawie w dniu 10 stycznia 2013 r. przyznał, że „ziemię uprawiał do 1994 r. (k. 102 akt), a wcześniej podał, że prowadzi działalność krawiecką w K. i tam najczęściej zamieszkuje (k. 102).

Pozytywne rozstrzygnięcie o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników musi mieć za podstawę ustalenie prowadzenia w gospodarstwie działalności rolniczej. Tu zaś Sąd meriti, dokonując prawidłowych ustaleń w sprawie, wspartych w głównej mierze zeznaniami H. S., słusznie poddał w wątpliwość prowadzenie takiej działalności w spornym okresie. Wnioskodawca od 1994 r. nie przebywał w gospodarstwie i odnosząc się do jego sytuacji zawodowej, stwierdzić należy, że jej prowadzeniem nie był zainteresowany.

W konsekwencji wyżej wskazanej argumentacji, należy za Sądem meriti stwierdzić, że H. S. nie spełniał wymogów aby objąć go ubezpieczeniem społecznym rolników w okresach od 20 października 2010 r. do 27 grudnia 2010 r. oraz od 1 lutego 2011 r., a także od 11 października 2011 r., a więc kwestionowane decyzje Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w S., a następnie orzeczenie Sądu Okręgowego w Szczecinie są w pełni prawidłowe.

Wskazując na powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację H. S. jako pozbawioną słusznych podstaw.

SSO del. Beata Górska SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Barbara Białecka